

**MESURES EN
MATÈRIA DE
REGENERACIÓ
DEMOCRÀTICA
URGENTS I
NECESSÀRIES**

LA DEMOCRÀCIA S'ENFORTIX AMB LA
PARTICIPACIÓ DE LA CIUTADANIA

MANIFEST PLA D'ACCIÓ PER LA DEMOCRÀCIA 17 JULIOL de 2024 **SOBRE EL MANIFEST**

Amb la intenció de contribuir significativament a retornar la confiança en les nostres institucions constitucionals es fa imperatiu renovar les nostres estructures democràtiques. El President del Govern, reconeixent esta necessitat, presenta este 17 de juliol en el Congrés un Pla d'Acció per la Democràcia.

Espanya ha sigut un exemple notable de transició i consolidació democràtica en les últimes dècades. No obstant això, els desafiaments actuals i l'evolució del sistema democràtic, juntament amb la situació geopolítica, han revelat la urgent necessitat d'aprofundir i millorar la qualitat de les nostres institucions. Problemes com la corrupció, la desconfiança ciutadana i la falta de transparència i integritat pública i la resposta a reptes com ara la lluita contra la desinformació, la garantia de la separació de poders i la necessitat d'una major participació ciutadana requereixen de solucions decisives i urgents.

Organismes europeus com la Comissió Europea, a través del seu [informe sobre l'Estat de Dret en España](#), i el Consell d'Europa, mitjançant el [Grup d'Estats contra la Corrupció \(GRECO\)](#), han assenyalat reiteradament àrees crítiques on el nostre país ha de millorar per a assegurar el ple respecte als principis democràtics i la transparència en la gestió pública. També en la seua [Recomanació 2023/2836](#), la Comissió insta els Estats Membre a protegir l'espai cívic i promoure noves formes de participació per a una elaboració inclusiva i diversa de polítiques públiques. Estos anomenats a l'acció subratllen la importància d'abordar estes qüestions de manera decisiva i urgent, aspectes que el Govern d'Espanya no ha escomés adequadament o ha relegat a un pla secundari.

Al mateix temps, resulta preocupant que s'estiga dissenyant un Pla d'esta naturalesa de forma poc democràtica. Sembla desafortunat no haver consultat durant la seua elaboració a la societat civil ni a les organitzacions especialitzades en qualitat democràtica, quan la confiança de la ciutadania en les seues institucions se sustenta en principis fonamentals com la transparència, la participació ciutadana, la integritat i la rendició de comptes.

Les organitzacions signants d'este manifest reclamem que, en el marc del Pla d'Acció per la Democràcia, el Govern escometa de manera col·laborativa, inclusiva, urgent i prioritària la següent sèrie de reformes per a promoure la transparència, la participació ciutadana, la integritat i la rendició de comptes en la gestió pública. Estes mesures, reclamades des de fa temps per organismes internacionals, són essencials per a revitalitzar la nostra democràcia i restaurar la confiança de la ciutadania en les nostres institucions.

PAQUET DE MESURES URGENTS

I.	TRANSPARÈNCIA I ACCÉS A LA INFORMACIÓ	4
<hr/>		
II.	PARTICIPACIÓ CIUTADANA	5
<hr/>		
III.	INTEGRITAT I RENDICIÓ DE COMPTES	7
<hr/>		
IV.	SEPARACIÓ DE PODERS	8
<hr/>		
V.	MILLORA DE LA QUALITAT NORMATIVA	8
<hr/>		
VI.	LLUITA CONTRA LA DESINFORMACIÓ	9
<hr/>		
VII.	DRET A LA LLIBERTAT DE REUNIÓ I D'EXPRESSIÓ	10

I. REFORÇAR LA TRANSPARÈNCIA I ACCÉS A LA INFORMACIÓ

El principi de transparència i el dret d'accés a la informació són una pedra angular de la democràcia i estan íntimament lligats al dret de llibertat d'expressió, opinió i participació política. El dret d'accés a la informació és essencial per a la rendició de comptes, per a generar confiança en les institucions públiques i garantir una participació ciutadana efectiva. El dret d'accés a la informació és reconegut com un dret fonamental en els estàndards internacionals de drets humans, incloent-se en l'Article 19 de la Declaració Universal de Drets Humans i en el Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics. És un requisit per a la governabilitat democràtica, però a més el seu exercici per la ciutadania és imprescindible per a la defensa i protecció d'altres drets, la democràcia i el planeta. Garantir el principi de transparència i l'accés a informació és necessari per a previndre o investigar abusos i violacions de drets humans, així com per a lluitar eficaçment contra la corrupció. Tota la informació que té l'Estat ha de ser pública i accessible, excepte quan s'evidencie, a través d'una prova d'interés públic, que la seua publicació pugui posar en risc altres drets fonamentals, interessos econòmics, comercials o un interés públic major, establint-se legalment les causes d'estes excepcions d'accés a la informació. L'accés a la informació permet als ciutadans, a més, tindre criteris fonamentats, participar, entendre i avaluar les accions del govern, generant una relació d'interacció democràtica amb l'Estat i reforçant la confiança i legitimitat de les institucions.

En concret, l'àmbit de la transparència i l'accés a la informació, sol·licitem:

- **Regulació de la transparència i la participació dels grups d'interés (lobbies)**: La falta de regulació històrica dels *lobbies* ha alimentat l'opacitat i influència indeguda en les decisions polítiques a Espanya. El Consell d'Europa i la Comissió Europea han assenyalat els successius retards en l'aprovació d'una regulació sobre la transparència dels lobbies en les Corts Generals i en el Govern. La regulació ha d'incloure un registre públic obligatori de grups d'interés, conforme a la recomanació de la Comissió Europea en l'Informe sobre l'Estat de Dret 2023.

- **Reconeixement del dret d'accés a la informació com a dret fonamental:** Revisar la Llei d'Accés a la Informació espanyola perquè este dret siga reconegut com a Dret Fonamental en la normativa espanyola. La nova llei hauria d'estar alineada amb la normativa i els estàndards internacionals d'accés a la informació, com l'article 19 de la Declaració dels Drets Humans o la Convenció del Consell d'Europa sobre l'Accés a Documents Oficials, que va ser firmada per Espanya en setembre de 2023 i va entrar en vigor al gener de 2024. També serà necessari revisar les lleis espanyoles que puguen ser incoherents amb el dret d'accés a la informació com a dret fonamental, per a assegurar la coherència i per tant l'exercici real d'este dret en la pràctica per part de la ciutadania.
- **Transparència en la propietat dels mitjans:** Permetre als ciutadans conèixer als propietaris dels mitjans de comunicació i els seus interessos.
- **Transparència dels Registros d'Empreses i Beneficiàris Reals (beneficial ownership):** Prendre mesures i accions administratives per a garantir de manera real que les persones amb un interès legítim, com la societat civil i mitjans de comunicació (especialment periodisme d'investigació) que treballen en investigació i prevenció del blanqueig de diners i els delictes associats, tinguen accés efectiu i general al registre de beneficiaris reals, d'acord amb la Directiva 6a de la UE sobre la lluita contra el blanqueig de capitals. Se sol·licita que este accés siga de manera gratuïta, en bases de dades en les quals es puguen realitzar cerques, i que es publiquen els criteris d'avaluació que s'utilitzen per part del Registre Central de Titularitats Reals per a donar accés a periodistes, investigadors i organitzacions de la societat civil. També es proposa que altres registres de béns, com els cadastres, s'incloguen en els règims de transparència.

II. FOMENTAR LA PARTICIPACIÓ CIUTADANA

La participació ciutadana és un principi fonamental recollit en la Constitució Espanyola, específicament en els articles 9.2 i 23. Estos articles establixen la responsabilitat dels poders públics per a promoure la participació de tots els ciutadans en la vida política, econòmica, cultural i social.

Més enllà de la seua previsió constitucional, les recomanacions de les institucions de referència i les millors pràctiques internacionals destaquen que una millor participació de la ciutadania aprofita de forma més eficient la intel·ligència col·lectiva en el cycle complet de les polítiques públiques; atorga als poders públics major legitimitat social per a adoptar mesures i decisions; garantix una major inclusivitat i representativitat en els interessos i perspectives que són tingudes en compte en dissenyar polítiques públiques; i fomenta valors i actituds cívics - com la capacitat d'escoltar, dialogar i compartir idees respectant el dissens o buscant acords de consens- que són pilars fonamentals d'una democràcia sana i sòlida. En concret, l'àmbit de la participació ciutadana, sol·licitem:

- **Activar mecanismes innovadors de participació directa:** En línia amb la [Recomanació 2023/2836](#) de la Comissió Europea, Espanya ha de posar en marxa espais participatius com a panells ciutadans, assemblees ciutadanes i altres formats de diàleg i cocreació. Estos processos deliberatius són ja una realitat a tot el món (amb més de 760 panells ciutadans celebrats en els últims anys) i estan sent recomanats i impulsats per moltes de les institucions internacionals de referència, com el [Fons per a la Democràcia de l'ONU](#), l'[OCDE](#) i, més recentment, les [institucions de la UE](#).
- **Reformar els processos de participació existents:** Renovar mecanismes de participació actuals, com les consultes públiques o els òrgans consultius, perquè suposen canals rellevants i útils de participació i cocreació de polítiques públiques, tant per als actors clau com per a les diferents administracions.
- **Reformar el dret de petició davant les diferents administracions:** L'actual dret constitucional de petició ha de ser reformat i renovat a Espanya per a convertir-ho en una ferramenta àgil, moderna i eficaç a través de la qual la ciutadania pugui defensar els seus interessos legítims, participar en les tasques públiques i introduir propostes en el funcionament ordinari de les institucions.

III. GARANTIR LA INTEGRITAT I RENDICIÓ DE COMPTES

La integritat és fonamental per a mantindre la confiança pública de la ciutadania en l'Estat de Dret, per al funcionament de la democràcia, per a garantir que els recursos de l'Estat s'utilitzen de manera justa i eficient, i per a perseguir l'actuació impune de la corrupció, el blanqueig de capitals i el crim organitzat.

Per part seua, la rendició de comptes és essencial per a previndre abusos de poder i assegurar l'eficiència en la gestió pública. La ciutadania informada pot prendre decisions fonamentades, per exemple, quan van a les urnes. Quan la ciutadania tinga accés a la informació i sàpiga com és governada, podrà fer que els seus governs rendisquen comptes per les seues decisions i accions.

En concret, l'àmbit de la integritat i la rendició de comptes, sol·licitem:

- **Codi ètic per a funcionaris i polítics:** Aprovar en Consell de Ministres un codi ètic obligatori que promoga principis d'integritat, transparència, imparcialitat i responsabilitat, dirigit a evitar conflictes d'interés, fins i tot aparents, i assegurar un escrupolós destí dels recursos públics, amb sancions efectives per a garantir el seu compliment. Haurà d'incloure un mecanisme que permeta la supervisió de la seua aplicació.
- **Avaluació i resolució de conflictes d'interés:** Establir un procediment rigorós per a l'avaluació i resolució de conflictes d'interés abans de decisions rellevants, incloent-hi el criteri d'idoneïtat, que abaste a membres del Govern, les Corts Generals i parlaments autonòmics i locals, amb una oficina de conflicte d'interés independent i amb capacitat d'imposar sancions als qui violen regulacions sobre conflictes d'interés.
- **Nomenaments i direcció pública professional:** Dur a terme els processos de selecció de directius d'entitats públiques (empreses i organismes reguladors) amb base en criteris objectius i procediments transparents i oberts, amb motivació de nomenaments i cessaments.

- **Publicació Activa de les Declaracions de béns, rendes, activitats econòmiques i interessos financers d'alts cargos, alts funcionaris públics i parlamentaris:** les declaracions d'interessos d'alt càrrecs, alts funcionaris públics i parlamentaris han d'estar a la disposició del públic, on s'inclourà informació de béns, rendes, activitats econòmiques, activitats professionals i interessos financers. Esta informació ha de ser accessible, en formats oberts, interoperables i reutilitzables. La informació publicada en estes declaracions ha de ser verificada la seua veracitat per un organisme independent.

IV. ASSEGURAR LA SEPARACIÓ DE PODERS

La separació de poders és un pilar fonamental de la nostra democràcia que evita la concentració de poder i protegeix les llibertats individuals. És important reforçar els sistemes de contrapesos per a garantir un equilibri entre els poders conferits constitucionalment a les diferents institucions. Els òrgans de contrapés i control han d'estar proveïts per persones nomenades pel seu mèrit i capacitat que asseguren una actuació independent. En concret, en matèria de separació de poders, proposem:

- **Millora i reforç dels criteris objectius pel nomenament dels llocs judicials superiors:** Reforçar i millorar criteris objectius i requisits d'avaluació i concurrència per al nomenament dels presidents de les Audiències Provincials, els Tribunals Superiors de Justícia, l'Audiència Nacional i el Tribunal Suprem, així com els magistrats d'este últim, per a garantir la independència, imparcialitat i transparència d'este procés.

V. MILLORAR LA QUALITAT NORMATIVA

La qualitat de la regulació és un element fonamental en la credibilitat i confiabilitat, interna i externa, d'un país. En l'elaboració de normes s'han de fer verdaderament efectius els principis de bona regulació; en particular, els de necessitat, proporcionalitat i eficàcia. També han de garantir-se la seguretat jurídica i la coherència de les normes amb la resta de l'ordenament. Sota tot això, ja consignat en la llei, s'han de desenvolupar a Espanya mesures de millora de qualitat normativa o "*Better Regulation*" (Bona Regulació) alineades amb les recomanacions de la Comissió Europea i les millors pràctiques internacionals, amb la finalitat de crear un entorn regulador més eficient, predictable, transparent i favorable per al desenvolupament econòmic i social.

En concret, en matèria de qualitat normativa, proposem:

- **Respectar el procediment legislatiu:** Evitar l'abús del Reial decret llei, limitant-ho als supòsits d'extraordinària i urgent necessitat; i eludir el recurs a decrets llei òmnibus, garantint que cada decret llei regule matèries que guarden una connexió substantiva. Evitar, sempre que siga possible, la tramitació urgent de les iniciatives legislatives per a respectar garanties com els tràmits de consulta, audiència i els informes d'òrgans rellevants. Assegurar que les reformes legals substantives són objecte de debat públic i segueixen el procediment previst i que no s'escometen per la via de disposicions addicionals de normes dedicades a altres matèries.
- **Fer efectius els principis de bona regulació consignats legalment:** Avaluar la necessitat de les mesures que s'inclouen en les normes conformement a l'evidència disponible i establint una vinculació clara amb l'interès públic. Realitzar una anàlisi robusta de la proporcionalitat i l'eficàcia de les mesures adoptades, així com dels seus efectes, a través de les Memòries de l'Anàlisi d'Impacte Normatiu, instrument clau de la Bona Regulació.
- **Fomentar la seguretat jurídica, participació i predictibilitat:** Evitar que les normes aprovades generen incertesa, incoherències o redundàncies amb altres existents. Atorgar valor i terminis adequats a les fases de consulta pública prèvia de les iniciatives i d'informació pública dels projectes, per a fomentar la participació pública. Fer del Pla Anual Normatiu un instrument verdader i complet de predictibilitat reguladora.

VI. COMBATRE LA DESINFORMACIÓ RESPECTANT LA LLIBERTAT D'INFORMACIÓ I PRESERVANT EL PLURALISMES DELS MITJANS

La desinformació socava la confiança en les institucions i distorsiona el debat públic, la qual cosa pot conduir a decisions mal informades. En matèria de lluita contra la desinformació, proposem:

- **Lluita contra la desinformació:** Afavorir l'educació mediàtica, la transparència i la responsabilitat de les pròpies institucions de no produir desinformació, un mal que causa polarització i deteriorament democràtic.

- **Desinformació en xarxes socials i plataformes digitals:** Donar suport a solucions efectives perquè la ciutadania tinga més i millor informació en l'àmbit digital i analògic, amb ple respecte a la llibertat d'expressió. Promoure l'assumpció de compromisos d'autoregulació i correcció dins del propi sector amb conseqüències efectives en cas d'incompliment, en aplicació del Reglament Europeu de Servicis Digitals.
- **Finançament dels mitjans:** Assegurar la transparència en el finançament dels mitjans de comunicació. Fomentar models de bon govern promoguts pel propi sector.
- **Publicitat institucional:** Garantir la transparència plena en la publicitat institucional. Publicar (tant des de les institucions com des dels mitjans) els beneficiaris finals i les quanties rebudes des de les campanyes de publicitat institucional i qualsevol altre recurs públic. Garantir la transparència i l'objectivitat en els criteris d'adjudicació de publicitat institucional.
- **Mitjans públics:** Assegurar la bona governança, la rendició de comptes i la direcció pública professional dels mitjans de titularitat pública, amb procediments transparents i realment competitius.

VII. GARANTIR L'EXERCICI PLE A ESPANYA DELS DRETS A LA LLIBERTAT DE REUNIÓ I D'EXPRESSIÓ

A Espanya els drets civils estan protegits per la Constitució com a peça fonamental del nostre sistema democràtic. Els ciutadans han de poder expressar-se lliurement, organitzar-se en grups per a un fi comú, reunir-se per a fer sentir la seua veu i estar protegits enfront d'intromissions injustificades en la seua esfera personal. Tot això conforma l'anomenat 'espai cívic', que permet a la societat civil i a un ampli ventall d'actors exercir les seues funcions i actuar de manera autònoma darrere de la democràcia, la participació inclusiva, la bona governança i els drets humans. A Espanya, este espai cívic es considera 'estret' segons l'indicador internacional [CIVICUS](#), en gran manera degut a l'efecte de la implementació de la Llei orgànica de Protecció de la Seguretat Ciutadana (coneguda com a Llei Mordassa).

Òrgans internacionals com la [Comissió de Venècia del Consell d'Europa](#), han fet ja un anomenat a Espanya perquè es modifiquen esta i altres normatives –com el Codi Penal – per a evitar retallar la llibertat d'expressió i el dret a la protesta pacífica mitjançant accions de control i contenció que puguen ser abusives o desproporcionades.

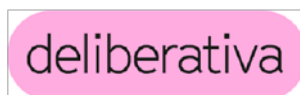
En concret, en matèria de l'exercici dels drets a la llibertat de reunió d'expressió, proposem:

- **Reformar la Llei orgànica de seguretat ciutadana:** l'aplicació de la coneguda com a Llei Mordassa i d'uns certs articles del Codi Penal està minvant l'exercici ple a Espanya de la llibertat d'expressió i del dret de reunió i manifestació pacífiques, d'acord amb els estàndards internacionals de drets humans (legalitat, proporcionalitat i fi legítima). La [Comissió de Venècia del Consell d'Europa](#) ha recomanat a Espanya la reforma d'estes dos normes per a evitar que puguen ser objecte de sanció la manifestació espontània i conductes legítimes en el marc de les protestes pacífiques; que les identificacions i registres de manifestants siguen arbitràries; i que l'ús de la força per part de la policia pugua ser excessiu i no proporcional a l'amenaça. Estos són alguns dels factors que més incidixen en l'exercici del dret de reunió pacífica i de la llibertat d'expressió, especialment en el cas dels defensors de drets humans i els periodistes.

La qualitat democràtica d'Espanya està molt determinada per l'acció del Govern, que ha d'assegurar-la amb mesures eficaces. Tots els poders de l'Estat han, governe qui governe, vetlar en els seus àmbits competencials pel bon funcionament institucional i per un marc garantista d'exercici de drets i llibertats per a la ciutadania.

Les organitzacions de la societat civil ací signants estem disposades a col·laborar activament en este procés, aportant la nostra experiència i coneixements per a construir una democràcia més forta, transparent, participativa i íntegra. **La regulació de la democràcia es fa de manera democràtica i s'enfortix amb la participació de tots.**

ORGANITZACIONS SIGNANTS

ORGANITZACIONS SIGNANTS

